

Aan Provinciale Staten

DATUM	15-12-2020	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	BEM
STELLER	Charlotte de Lange en Jelmer Prins	TELEFOONNUMMER	0611583729
NUMMER	821C65FD	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom

Onderwerp Statenbrief:

Stand van zaken voortgang uitvoering Cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023 'Voor Jong & Altijd' en Steunpakket Cultuur & Erfgoed COVID-19

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Met deze Statenbrief informeren we u over de wijze waarop binnen de uitvoering van het cultuur- en erfgoedbeleid wordt omgegaan met de COVID-19 crisis. Daarnaast is de afronding van de eerste tranche van het Steunpakket Cultuur & Erfgoed COVID-19 aanleiding om u te informeren over de steunmaatregelen. Tevens ontvangt u een eerste reactie op de motie 'Houd de wind in de zeilen' over varend erfgoed d.d. 12 november jl.

Inleiding

Bij de vaststelling van het Cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023 'Voor Jong & Altijd' op 3 juni was de COVID-19 crisis nog vrij recent en de omvang en aard waren nog niet goed te overzien. Met het vaststellen van het programma boden we onze partnerinstellingen de benodigde zekerheid in een onzekere periode. Tegelijkertijd wilden we niet star vasthouden aan voorgenomen beleid, mocht dit niet meer aansluiten bij de nieuwe werkelijkheid. Wij hebben daarom toegezegd om u te informeren over de wijze waarop we in deze coronaperiode adaptief en flexibel zouden omgaan met de uitvoering van het beleid. We hebben de partnerinstellingen bij het opstellen van hun beleidsplannen en subsidieaanvragen 2021-2024 nadrukkelijk gevraagd om rekening te houden met de COVID-19 crisis en hebben ook een uitvraag gedaan naar de huidige stand van zaken; hoe staan zij ervoor, kunnen zij het voorgenomen beleid uitvoeren en wat vraagt de crisis van de organisaties? Ook hebben we ons eigen uit te voeren beleid tegen het licht gehouden om te onderzoeken welke consequenties de COVID-19 crisis heeft gehad op de uitvoering in 2020.

Daarnaast hebben we vrij snel na het uitbreken van de pandemie het Steunpakket Cultuur & Erfgoed COVID-19 opgezet, waarover u op 15 juli een positief besluit heeft genomen. We hebben u in september een aanvullend memo gestuurd met de opzet van het Steunpakket. Op 16 september heeft u in de Commissie BEM uw laatste input meegegeven voor de regelingen. Nu de eerste tranche voorbij is, nemen we u graag mee in de stand van zaken van de verschillende onderdelen van het steunpakket. Hoe zijn de verschillende regelingen verlopen, hoe zijn de toekenningen tot stand gekomen en wat biedt dit als perspectief voor de volgende tranche. Ook

informereren we u graag over het onderzoek dat is uitgezet ter evaluatie van de eerste tranche en ter voorbereiding op het vervolg.

Als laatste is in PS d.d. 12 november 2020 motie 109A 'Houd de wind in de zeilen' over varend erfgoed aangenomen. Graag informeren we u over de stand van zaken tot nog toe.

Toelichting

1. Adaptief en flexibel Cultuur- en erfgoedprogramma 'Voor Jong & Altijd'

Het provinciaal cultuur- erfgoedprogramma is vastgesteld in het voorjaar van 2020, toen de COVID-19 crisis al in volle omvang was losgebarsten. Het programma is daar toen wat betreft doestellingen en inzet van beleidsinstrumenten al enigszins op aangepast. Ook is een deel van het budget vrijgemaakt voor het steunpakket.

Naar aanleiding van onze ervaringen, is het op dit moment niet nodig het cultuur- en erfgoedprogramma verder aan te passen. Het aantal subsidieaanvragen voor de diverse regelingen is niet achtergebleven, sterker nog, de grootste regeling – het Fonds Erfgoedparels – is nooit eerder zo sterk overvraagd geweest als dit jaar. Ook het aantal opdrachten heeft niet geleden onder de crisis. Voor het doen van onderzoek blijkt dit juist een goede periode te zijn. Met betrekking tot talentontwikkeling, regionale samenwerking museale beeldende kunst en cultuurparticipatie zijn onderzoeken gestart, zoals in het programma was aangekondigd. Vanzelfsprekend spelen we met deze onderzoeken waar mogelijk in op de actuele situatie en de kansen bij te dragen aan herstel van de sector.

Uiteraard speelt de COVID-19 crisis op de achtergrond wel mee bij de aard van subsidies en opdrachten. Een mooi voorbeeld is het Erfgoed Expert Team, dat nu desgevraagd ook meedenkt over hoe het hoofd te bieden aan de gevolgen van de crisis. En ook bleek de samenwerking met gemeenten binnen de Culturele Stedelijke Regio Utrecht van groot belang voor de regionale afstemming in deze crisisperiode.

Het provinciaal cultuur- en erfgoedbeleid krijgt voor een belangrijk deel vorm via onze partnerorganisaties; daar gaat ook het grootste deel van het beschikbare budget naartoe. Deze partners moesten op basis van het nieuwe cultuur- en erfgoedprogramma in coronatijd een beleidsplan schrijven voor de periode 2021-2024. Het algemene beeld is dat er ook naar aanleiding van deze plannen en een inventarisatie onder de partnerorganisaties op dit moment geen aanleiding is het provinciaal cultuur- en erfgoedbeleid voor de komende jaren aan te passen. Uiteraard had de COVID-19 crisis het afgelopen jaar wel gevolgen voor de uitvoering van het beleid van onze partners, maar zij hebben hun weg daarin gevonden en zijn met innovatieve en adaptieve oplossingen gekomen, waarover in de eerste bijlage per instelling meer informatie wordt gegeven. Het verdient een groot compliment dat de partnerorganisaties zo goed hebben ingespeeld op de crisis.

De meeste partnerorganisaties hebben dit jaar de financiële schade kunnen beperken, mede omdat ze niet mede afhankelijk zijn van publieksinkomsten en inkomsten uit verhuur. Dat geldt echter niet voor Kasteel Amerongen en Slot Zuylen, omdat die mede afhankelijk zijn van publieksinkomsten en inkomsten uit verhuur. Deze kasteelmusea hebben dan ook een beroep gedaan op het steunpakket. Daarnaast hebben we de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea een subsidie verleend voor het inzetten van werkstudenten ter vervanging van vrijwilligers die tot de risicogroepen behoren. De festivals zijn we tegemoetgekomen door de generieke provinciale subsidie-coulance, op basis waarvan ze zijn vrijgesteld van prestaties die door de crisis niet kunnen worden geleverd.

De partnerorganisaties zijn voor (een deel van) de uitvoering afhankelijk van andere spelers in de keten, denk bijvoorbeeld aan Kunst Centraal dat bij cultuureducatie samenwerkt met lokale cultuur- en erfgoedinstellingen. Aangezien deze instellingen vaak wel sterk geraakt worden door de crisis, is er sprake van indirecte gevolgen. Het steunpakket helpt deze regionale infrastructuur overeind te houden, zodat onze partnerorganisaties hun taken kunnen blijven uitvoeren.

Voor wat betreft de komende periode ziet een aantal partnerorganisaties mogelijk wel problemen ontstaan door de gevolgen van de crisis. We zullen dit blijven monitoren en meenemen in de voorbereiding voor de tweede

tranche. Ook in de tweede tranche van het steunpakket zijn de partnerorganisaties onze primaire verantwoordelijkheid.

2. Steunpakket Cultuur en Erfgoed

In september 2020 hebben we u geïnformeerd over de verschillende regelingen die zijn opgezet om een zo breed mogelijk scala aan organisaties in de hele provincie te bedienen. Regelingen voor het bieden van praktische ondersteuning en steun bij geleden schade tot het stimuleren van innovatie en transformatie. Er zijn vele aanvragen binnen gekomen, van hele kleine instellingen in de regio, tot grote spelers uit de regionale infrastructuur. Voor een aantal regelingen gold een overvraag, voor andere ondervraag.

Opstartregeling

Deze regeling was bedoeld voor praktische maatregelen voor aanpassingen aan de anderhalve meter samenleving voor een maximaal bedrag van €3000,-. De opstartregeling liep van 15 augustus tot 1 oktober 2020. In totaal zijn er 64 aanvragen binnengekomen voor een totaalbedrag van €164.000, daarvan zijn inmiddels 58 aanvragen beschikt.

Innovatiefonds

Het innovatiefonds is een gezamenlijk initiatief van 5 fondsen, de gemeenten Utrecht, Amersfoort en de provincie Utrecht om samenwerking in de culturele sector in de provincie te versterken en een extra impuls te geven om nieuwe wegen te verkennen. In totaal zijn er 75 aanvragen binnengekomen. Uiteindelijk mogen 9 aanvragers hun plannen uitwerken en hebben een toekenning ontvangen. De bijdrage van de provincie Utrecht aan dit fonds is €225.000.

Overbruggingsregeling

Deze regeling was bedoeld om instellingen te helpen met een eenmalige tegemoetkoming in geleden schade als gevolg van COVID-19 in de periode van 15 maart tot 15 september 2020. Er kon maximaal €200.000 per instelling worden aangevraagd en de provincie Utrecht compenseerde (bij niet-provinciale instellingen) maximaal 75% van het schadebedrag, om instellingen te stimuleren ook een beroep te doen op gemeenten, fondsen of andere financiers. De betreffende gemeenten hebben alle aanvragen ondersteund en aangegeven waaruit dit commitment is gebleken. De overbruggingsregeling liep van 7 tot 22 oktober 2020. In totaal zijn er 43 aanvragen binnengekomen voor een totaalbedrag van ruim 1,8 miljoen euro. 24 aanvragen zijn door de onafhankelijke adviescommissie als subsidiabel beoordeeld voor een totaal bedrag van (afgerond) 1,2 miljoen euro. 14 aanvragen konden niet in behandeling worden genomen omdat er verplichte inhoudelijke documenten of informatie niet was aangeleverd. Over 5 instellingen heeft de commissie een negatief advies uitgebracht omdat zij oordeelt dat de aanvragen niet aan de criteria in de regeling voldoen. Omdat het een tenderprocedure betreft, mocht er na indiening geen inhoudelijke informatie meer worden opgevraagd. Het oordeel over de aanvragen is gebaseerd op de informatie zoals deze door de aanvrager is aangeleverd. Gedeputeerde Staten hebben het advies van de commissie overgenomen op uitzondering van het negatieve advies over Stichting Monumentenwacht Utrecht na, omdat zij van mening zijn dat deze aanvraag moet worden toegekend.

OCW-cofinancieringsregeling

Deze regeling betrof de middelen die OCW in april 2020 beschikbaar heeft gesteld via de 3 Rijkscultuurfondsen. Gemeenten en provincie hebben samen 50% van het te compenseren bedrag beschikbaar gesteld. Er kwamen 12 instellingen (Amersfoort, Utrecht, Nieuwegein, Houten) in aanmerking voor deze regeling. In totaal is er een bedrag van bijna 7 miljoen beschikbaar gesteld. Hiervan heeft het rijk 3,5 miljoen, de gemeenten 2 miljoen en de provincie 1,5 miljoen bijgedragen.

Naast de vier genoemde regelingen heeft onze partnerinstelling Stichting Samenwerkende Kasteelmusea (SSK) een bedrag van 108.000 euro ontvangen voor het inzetten van studenten in plaats van vrijwilligers (die veelal in de risicogroep vallen) om op deze manier het erfgoed toegankelijk te houden gedurende de coronacrisis.

In totaal zijn binnen de eerste tranche van het steunpakket ruim 100 grote en kleine instellingen van verschillende aard in de gehele provincie geholpen. De opstartregeling en het innovatiefonds zijn ruim overvraagd. Het subsidieplafond van de opstartregeling is verhoogd, waardoor veel instellingen in de gehele provincie worden

geholpen. Voor het innovatiefonds was zelfs sprake van een extreem grote overvraag, met zeer interessante en nieuwe samenwerkingen tot resultaat. Ook voor het innovatiefonds is de bijdrage vanuit de provincie tussentijds verhoogd. Het Ministerie van OCW kijkt met belangstelling naar dit fonds om wellicht op landelijk niveau te kunnen aanhaken. Reden om in een volgende tranche veel aandacht te geven aan dit onderdeel.

Voor de OCW-cofinancieringsregeling hebben we door een sterke bestuurlijke lobby binnen de Culturele Stedelijke Regio Utrecht extra middelen naar de Utrechtse gemeenten kunnen 'halen'. Een aantal regionale instellingen kwam hierdoor alsnog in aanmerking voor de middelen vanuit OCW, waarbij de provincie en gemeenten voor cofinanciering hebben gezorgd. Minder instellingen waren hierdoor afhankelijk van de overbruggingsregeling, die mede daardoor een ondervraag kent.

Van het totaal begrote bedrag ad 6 miljoen euro voor het steunpakket is de verwachting dat wij 3,2 miljoen in 2020 beschikken waarvan €164.000 vanuit de opstartregeling, €1,2 miljoen vanuit de overbruggingsregeling, €225.000 voor het innovatiefonds, €1,5 miljoen vanuit de OCW-cofinanciering en €108.000 voor de Samenwerkende Kasteelmusea. Van het begrote bedrag van 6 miljoen euro, was er 4 miljoen euro voor 2020 begroot en 2 miljoen voor 2021. Van de 4 miljoen voor 2020, wordt er € 800.000 doorgeschoven naar 2021, waardoor 2,8 miljoen beschikbaar is voor de tweede tranche.

Om op een goede en objectieve manier te onderzoeken of we de goede regelingen hebben opgesteld, of de communicatie helder was en de procedures niet te complex, hebben we een extern bureau (Berenschot) gevraagd om een evaluatie uit te voeren naar de eerste tranche. Ook hebben we dit bureau gevraagd om vooruit te blikken naar de toekomst: waar is in de komende periode behoefte aan, waar liggen de grootste knelpunten en kansen, is het nodig om in te zetten op 'overleven' of 'transformeren', en hoe kunnen we de tweede tranche het beste inrichten. Op basis van interviews met gemeenten en instellingen en op basis van onderzoek naar bijvoorbeeld de landelijke ontwikkelingen, doen zij aanbevelingen. Wij verwachten deze aanbevelingen eind januari zodat we deze begin februari met u kunnen delen.

3. Varend erfgoed

In de motie 'Houd de wind in de zeilen' heeft u ons gevraagd nog dit jaar in overleg te treden met de gemeente Bunschoten over de museumhaven en aan PS een memo voor te leggen welke mogelijkheden er zijn voor steun op de korte termijn. De ambitie om meer aandacht te besteden aan varend erfgoed was ook al opgenomen in het cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023.

De museumhaven Spakenburg is een echte plek van herinnering, een plek waar je de lokale geschiedenis kan begrijpen en beleven. Verschillende onderdelen van dit erfgoed hangen met elkaar samen. Zonder de botters is er geen werf, zonder de werf zou eeuwenlang vakmanschap verloren gaan. Het voortbestaan van dit varend erfgoed wordt al langer bedreigd. Hoge onderhoudskosten kunnen niet altijd gedekt worden door inkomsten. COVID-19 heeft nadelige gevolgen gehad voor de inkomsten van de botters, waardoor onderhoud werd uitgesteld en de werf minder opdrachten had.

Er zijn in het kader van het steunpakket negen aanvragen ingediend in de categorie Varend erfgoed. Daarvan wordt er één gehonoreerd. De grootste aanvraag, van de Stichting Behoud Museumhaven Spakenburg (SBMS), is afgewezen. Dit heeft als reden dat de SBMS een gezamenlijke aanvraag heeft ingediend voor de gehele bruine vloot. We hebben hen voor de indiening geïnformeerd dat de stichting niet kon optreden voor de gehele bruine vloot. Een machtiging had gekund, maar niet zonder het meesturen van de benodigde stukken van elke individuele botter. We hebben de SBMS er ook op gewezen dat zij gebruik konden maken van de opstartregeling om zo advies en/of ondersteuning in te zetten om de botters te helpen bij de aanvragen. De overige zes aanvragen in de categorie Varend erfgoed waren niet compleet en zijn om die reden op voorhand afgewezen, conform de juridisch verplichte procedure-eisen bij een dergelijke regeling.

Om meer inzicht te krijgen in de problematiek van het varend erfgoed heeft op donderdag 19 november in de haven van Spakenburg een verdiepend gesprek plaatsgevonden. Daarbij waren bestuursleden van de Stichting Behoud Museumhaven Spakenburg, de voorzitter van bottervereniging de Bruine Vloot Spakenburg, wethouder Van Asselt (o.a. Cultuur en Erfgoed) en ambtenaren van de provincie Utrecht aanwezig. Tijdens het gesprek is de inzet van het Erfgoed Expert Team aangeboden, dat mee kan denken over de mogelijke exploitatiemodellen. Ook is uitleg gegeven over de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor publieksbereik cultureel erfgoed. Tenslotte is

afgesproken in contact te blijven over de evaluatie van het steunpakket en de uitwerking van het provinciaal beleid voor het varend erfgoed.

Financiële consequenties

Zowel voor het cultuur- en erfgoedprogramma als voor het steunpakket zijn eerder afspraken gemaakt over de financiën. Hierin zijn geen wijzigingen.

Vervolgprocedure / voortgang

Op 3 februari a.s. worden tijdens een informatiebijeenkomst de uitkomsten van de evaluatie aan u gepresenteerd. In de commissie BEM van februari gaan we graag met u in gesprek over de volgende tranche op basis van de uitkomsten van het onderzoek.

Bijlagen

1. Bijlage Situatie partnerinstellingen
2. Bijlage Overzicht aanvragen overbruggingsregeling
3. Bijlage Advies adviescommissie overbruggingsregeling

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Bijlage 1 Situatie Partnerinstellingen

Bibliotheek ServiceCentrum

De reguliere dienstverlening van het Bibliotheek ServiceCentrum (BiSC) heeft gedurende de eerste lock-down ongeveer zes weken stilgelegen. Dit heeft bijvoorbeeld financiële consequenties gehad voor logistiek daar waar dit het vervoer binnen de regio betrof. Ook maatwerkopdrachten zijn uitgebleven. Er is met name vertraging opgetreden bij de uitvoering van de CRM- campagnes. De beoogde effecten zullen daardoor achterblijven. Ook een aantal kennisbijeenkomsten heeft geen doorgang kunnen vinden. Na zes weken is de dienstverlening weer grotendeels opgestart.

Bij de subsidie voor een project op het gebied van sociale inclusie (2020-2021) zal BiSC een beroep doen op de coulançe-maatregelen van de provincie. Met betrekking tot de hoofdtaken zijn de financiële gevolgen van de crisis nog niet heel hard voelbaar, omdat de directe inkomsten bij bibliotheken (nog) niet zijn weggevallen (85 % van de begroting van bibliotheken is exploitatiesubsidie van gemeenten, er zijn weinig eigen inkomsten). Daarom hebben ook maar weinig bibliotheken dit jaar al een aanvraag gedaan op de Overbruggingsregeling.

Maar op (middel)lange termijn (vanaf 2021/2022) is de vrees dat de gevolgen groot worden. In de afgelopen periode is gebleken dat de meest kwetsbare mensen in onze samenleving het meest te leiden hebben van de huidige crisis en daarom moet het beleid nog meer gericht zijn op de maatschappelijk-educatieve bibliotheek. Dit zal in het beleid van BiSC de komende jaren hoge prioriteit houden. Ook financieel zal BiSC meer inzetten op de maatschappelijke opgaven en minder op de klassieke uitleenbibliotheek. CRM blijft van belang om nieuwe publieksgroepen te kunnen bereiken. Maar al met al geeft dit geen aanleiding de beleidsdoelstelling van het cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023 aan te passen. Het CEP gaf al meer dan voorheen aandacht aan digitaal burgerschap, educatie en inclusie.

Kunst Centraal

Van half maart tot en met juni 2020 heeft Kunst Centraal haar activiteiten niet kunnen uitvoeren zoals gepland. Kunst Centraal heeft hier direct op ingespeeld door een digitaal platform te ontwikkelen waarmee voorzien is in alternatief aanbod voor de scholen. Door dit digitale platform en omdat een groot deel van de activiteiten al eerder in het schooljaar heeft plaatsgevonden, behaalt Kunst Centraal wel de doelstellingen in het programma voor 2020. Zij hebben tot nu toe geen gebruik gemaakt van de coulançe of steunmaatregelen van de provincie.

Het digitale platform is in overleg met na scholen en gemeenten als alternatief aangeboden aan de scholen. De content is ontwikkeld in samenwerking met culturele partners. Het is in de huidige situatie nog steeds relevant en wordt daarom blijvend aangeboden en vernieuwd. Verder is Kunst Centraal van plan om volgend jaar een aanvraag in te dienen voor de tweede tranche van het Innovatiefonds met als doel het digitale platform verder te kunnen ontwikkelen. Dat gaat enerzijds om technische ontwikkeling en anderzijds om diensten die de sector helpen om te professionaliseren in het vervaardigen van digitale activiteiten. Ook worden er aanpassingen in het reguliere programma gedaan om de activiteiten corona-proof uit te kunnen voeren, zoals het organiseren van meerdere voorstellingen met minder publiek. Voor het nieuwe VO-programma zijn de activiteiten corona-proof gemaakt door het inzetten van digitale oplossingen zoals webinars en animatiefilms. In 2021 hopen zij wel weer grotere bijeenkomsten te kunnen organiseren met inachtneming van de maatregelen. Hoewel er extra kosten worden gemaakt door de aanpassingen in het programma, worden er ook kosten uitgespaard omdat bepaalde onderdelen digitaal worden aangeboden. De verwachting is dat de aanpassingen kostenneutraal kunnen worden uitgevoerd.

Kunst Centraal gaat tijdens de COVID-19 crisis zeer adaptief om met hun programma en zij laten zien dat zij hiermee hetzelfde (of soms zelfs een groter) bereik hebben. De verwachting is dat zij de doelstellingen zoals deze zijn afgesproken in het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma volgens planning behalen en er is dus geen aanleiding om dit bij te stellen.

Landschap Erfgoed Utrecht

Landgoed Erfgoed Utrecht (LEU) heeft in 2020 de uitvoering van het beleid aangepast aan de gevolgen van de COVID-19 crisis. Met name voor de activiteiten met vrijwilligers vormde corona een belemmering. Sommige activiteiten, zoals de Natuurwerkdag, zijn afgelast. Andere, kleinschalige werkzaamheden (bijvoorbeeld het onderhoud van de Klompenpaden) konden toch doorgang vinden. Voor onlineprojecten zoals Erfgoed Gezocht

bood deze tijd ook kansen; zij konden rekenen op grote interesse. Positief is ook dat erfgoedinstellingen digitalisering versneld oppakken. Tenslotte zijn enige projecten vertraagd; de verwachting is dat deze volgend jaar alsnog uitgevoerd kunnen worden. Dit is mede afhankelijk van de mogelijkheid hiervoor binnen de door de provincie gegeven financiële kaders voor exploitatiesubsidies reserves te vormen.

De COVID-19 crisis heeft geen gevolgen voor de door LEU geformuleerde doelstellingen voor 2021-2024. Op sommige punten is wel aanpassing van de aanpak nodig, met name minder fysieke bijeenkomsten en meer inzet van digitale middelen. Behoud van vrijwilligers kan op de lange termijn een aandachtspunt worden. De beleidsindicatoren zoals geformuleerd in het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma kunnen hetzelfde blijven; er is geen aanleiding het beleid voor LEU bij te stellen.

Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht

Het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU) heeft in 2020 de uitvoering van het beleid aangepast aan de gevolgen van de COVID-19 crisis. Het STAMU heeft hinder ondervonden door het vervallen van fysieke bijeenkomsten, zoals de ROMA-bijeenkomsten voor gemeentebambtenaren. Hiervoor is het afgelopen jaar een andere vorm gevonden, variërend van webinar tot digitaal informatiepakket. Met deze aanpassingen kon het programma goed worden uitgevoerd. Het STAMU heeft geen aanvraag gedaan bij het provinciaal steunfonds.

De COVID-19 crisis brengt geen wijzigingen met zich mee in de beleidsdoelstellingen van het STAMU voor 2021-2024. Wel komt in de uitvoering meer de nadruk te liggen op digitale dienstverlening, daar anticipeert het nieuwe beleidsplan op. De beleidsindicatoren zoals geformuleerd in het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma kunnen hetzelfde blijven; er is geen aanleiding het beleid voor het STAMU bij te stellen. Een kanttekening daarbij is dat bezuinigingen bij gemeenten als gevolg van de crisis in de toekomst wel degelijk tot een zwaardere werklast voor het STAMU zou kunnen leiden, als deze ten koste gaan van de uitvoering van de erfgoedtaken van gemeenten.

Monumentenwacht Utrecht

De Monumentenwacht Utrecht (MWU) heeft in 2020 de uitvoering van het beleid aangepast aan de gevolgen van de COVID-19 crisis, maar de gevolgen waren beperkt. Vanwege de 1,5 meter-samenleving en de noodzakelijke hygiënemaatregelen was het fysieke inspectiewerk moeilijker uit te voeren. De MWU was minder zichtbaar en de kennisontwikkeling heeft een achterstand opgelopen. De Monumentenwacht heeft een aanvraag ingediend voor de provinciale Overbruggingsregeling en deze wordt gehonoreerd.

De COVID-19 crisis brengt geen wijzigingen met zich mee in de beleidsdoelstellingen van de MWU voor 2021 - 2024. Wel zal het aantal inspecties zolang de crisis duurt onder druk staan, maar daar kan op dit moment uiteraard nog geen getal aan worden gekoppeld. Daarmee komen dan ook de eigen inkomsten onder druk te staan; in de begroting wordt rekening gehouden met variabele kosten. De beleidsindicatoren zoals geformuleerd in het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma kunnen hetzelfde blijven; er is geen aanleiding het beleid voor de MWU bij te stellen. Met daarbij de kanttekening dat het afhankelijk is van de duur van de COVID-19 crisis of het aantal afgesproken inspecties gehaald zal worden.

Utrechts Landschap

Utrechts Landschap rapporteert dat het vrijwilligerswerk van maart tot begin juli 2020 helemaal heeft stilgelegen. Daarna zijn excursies gedeeltelijk hervat en infocentra opengesteld. Maar vanaf half oktober is alles weer stilgelegd, m.u.v. terreinbeheer en molenwinkeltjes. De excursies zijn gegeven met kleinere groepen om voldoende afstand te kunnen houden. In de infocentra zijn veiligheidsmaatregelen getroffen. In het terreinbeheer is met kleine groepen gewerkt. Molens zijn gedurende de hele periode blijven draaien, maar er was geen bezoek in de molen mogelijk. De landelijke Molendag, de Dag van het Kasteel en Open Monumentendag zijn afgelast of hadden vooral een digitaal karakter. In het begin van de coronaperiode is in een aantal natuurgebieden een '1-richtingwandelroute' ingesteld. Daarnaast zijn 'virtuele wandelingen' gemaakt: filmpjes van wandelingen op landgoederen, natuurgebieden en bij Kasteel Loenersloot, die o.a. via de website te zien zijn. Er is veel energie gestopt in het contact met de 600 vrijwilligers. Tot nu toe zijn geen mensen afgehaakt.

Zolang de coronaperiode duurt, zal er minder directe publieksvoorlichting zijn, en meer indirecte voorlichting via inzet nieuwe kanalen. Lezingen en bijeenkomsten zullen digitaal zijn zolang dat nodig is, daarbij worden ook nieuwe online-ideeën ontwikkeld. Financieel gezien heeft de COVID-19 crisis voor Utrechts Landschap twee gezichten. Enerzijds zijn de inkomsten aanzienlijk teruggelopen op het gebied van verkoop in de infocentra en is

de verhuur van de shelter op Vliegbasis Soesterberg en de vergaderlocaties op Oostbroek nagenoeg stilgevallen. Anderzijds zijn de vakantiehuisjes dit jaar beter verhuurd dan andere jaren en is er niet eerder zoveel molenmeel verkocht.

Utrechts landschap heeft de gevolgen van de COVID-19 crisis benoemd in het beleidsplan voor 2021-2024, maar dit heeft geen gevolgen voor de doelstellingen voor vier jaar, aangezien de crisismaatregelen naar verwachting maar een beperkt deel van de looptijd van het plan noodzakelijk zijn. De beleidsindicatoren voor Utrechts Landschap zoals geformuleerd in het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma kunnen daarom hetzelfde blijven.

Kasteel Amerongen

Kasteel Amerongen kon, toen het na de eerste lock-down weer open mocht, haar programma realiseren omdat het de vaste opstelling betrof; er stond geen grote expositie gepland die vanwege corona geen doorgang kon vinden. Evenementen (concerten, bijeenkomsten) zijn wel afgeblazen, zo ook de evenementen in de horeca die normaal gesproken relatief veel inkomsten genereren. De bedrijfsvoering is sterk aangepast vanwege verplicht reserveren. Er zijn per dag meer vrijwilligers nodig vanwege het zelfstandige bezoek (voorheen was alleen bezoek met rondleiding mogelijk). Kasteel Amerongen heeft met succes gebruik gemaakt van de steunmaatregelen van de provincie, namelijk een aanvraag voor de overbruggingsregeling en een gezamenlijke aanvraag namens de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea om studenten in te huren ter vervanging van uitgevallen vrijwilligers uit de risicogroepen.

Het jaar 2021 wordt (om financiële redenen) opnieuw een jaar zonder grote expositie, in 2022 staat weer een grote expositie gepland over het Rampjaar. Zolang de beperkingen als gevolg van de COVID-19 crisis gelden, zullen de inkomsten tegenvallen en kunnen evenementen niet doorgaan. Er zijn geen inhoudelijke beleidswijzigingen als gevolg van de COVID-19 crisis, met de kanttekening dat over eigen inkomsten en publieksbereik afhankelijk zijn van de duur van de crisis. Daarmee zal in de subsidiebeschikking voor 2021 rekening worden gehouden. NB De kasteelmusea krijgen op basis van het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma vooralsnog een subsidie voor één jaar vanwege de ontwikkeling van nieuw museumbeleid per 2022.

Slot Zuylen

In de maanden maart, april en mei 2020 was Slot Zuylen gesloten voor publiek. Na een rustige junimaand, vonden in juli meer bezoekers het Slot dan in het jaar daarvoor. De verwachte daling van het aantal bezoekers valt uiteindelijk mee omdat de wijze van openstellen is veranderd (bezoekers mogen nu vrij door het huis lopen met een audiotour of hand-out) en het horeca-aanbod is uitgebreid, onder andere met picknickmanden. De voor Slot Zuylen belangrijke inkomsten uit verhuur (o.a. huwelijken) vielen weg. Onderhoud aan panden, collectie en installaties kan enige tijd uitgesteld worden, maar niet voor altijd. Slot Zuylen heeft met succes gebruik gemaakt van de steunmaatregelen van de provincie, namelijk een aanvraag voor de Overbruggingsregeling en een gezamenlijke aanvraag namens de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea om studenten in te huren ter vervanging van uitgevallen vrijwilligers uit de risicogroepen.

Beleidsinhoudelijk verandert er in de plannen voor 2021-2024 weinig, al heeft de COVID-19 crisis wel duidelijk gemaakt dat verjonging van publiek niet alleen wenselijk is, maar ook steeds noodzakelijker wordt. Ook laat de crisis zien dat een goede band met de directe omgeving van belang is. Binnen de huidige corona-beperkingen kan het museale gedeelte van Slot Zuylen relatief goed functioneren. Maar zolang de beperkingen als gevolg van de COVID-19 crisis gelden, zullen de inkomsten tegenvallen en kunnen evenementen niet doorgaan. Daarmee zal in de subsidiebeschikking voor 2021 rekening worden gehouden. NB De kasteelmusea krijgen op basis van het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma vooralsnog een subsidie voor één jaar vanwege de ontwikkeling van nieuw museumbeleid per 2022.

Festivals

De COVID-19 crisis heeft zoals bekend een enorme impact gehad op de festivalsector en daarmee ook op de elf festivals die wij in 2020 ondersteunen. Een van de elf festivals heeft in zijn oorspronkelijke vorm plaats kunnen vinden aangezien deze voor medio maart stond geagendeerd. Daarnaast hebben zes festivals een hybride of online programmering gerealiseerd. De andere vier zijn niet doorgedaan. Bijvoorbeeld Tweetakt Festival wat midden in de lock-down viel. Ook konden de festivals die buiten waren geprogrammeerd geen alternatief meer organiseren.

De flexibiliteit en veerkracht van de sector is groot, zoals blijkt uit de 6 festivals die op andere manieren dan gepland zijn doorgegaan. Zo heeft het Nederlands Film Festival haar programma verspreid over het land aangeboden en heeft het Amersfoort Jazz Festival circa 50.000 online bezoekers gehad. Een aantal elementen daarvan zullen ook in de 'toekomst in het programma van de verschillende festivals worden opgenomen. De festivals hebben allemaal binnen de oorspronkelijke begroting kunnen opereren.

De COVID-19 crisis zal ook in 2021 effect hebben op de festivalsector, uiteraard afhankelijk van de mogelijkheden die binnen de set van landelijke maatregelen worden geboden. 2021 is ook het eerste jaar van de nieuwe meerjarencyclus. Met de verhoging van het budget naar totaal € 1.309.000 per jaar en de sturing op regionale spreiding zullen in de periode 2021-2024 23 festivals worden ondersteund. Aan de festivals is gevraagd om scenario's te beschrijven voor in elk geval het jaar 2021 om zodoende naar bevind van zaken te kunnen handelen. De grootste zorg bij de festivals is de stagnatie in de ontwikkeling van talenten die via de festivals hun weg vinden naar het publiek. Daarnaast is het onderhouden van de relatie met het publiek een uitdaging. Binnen het Utrechtse Festival Overleg zijn beide aspecten een aandachtspunt. We onderzoeken met hen of, en zo ja hoe, hierin de festivalsector kan worden gefaciliteerd.